חוק בצד

מאת אילנה אלון

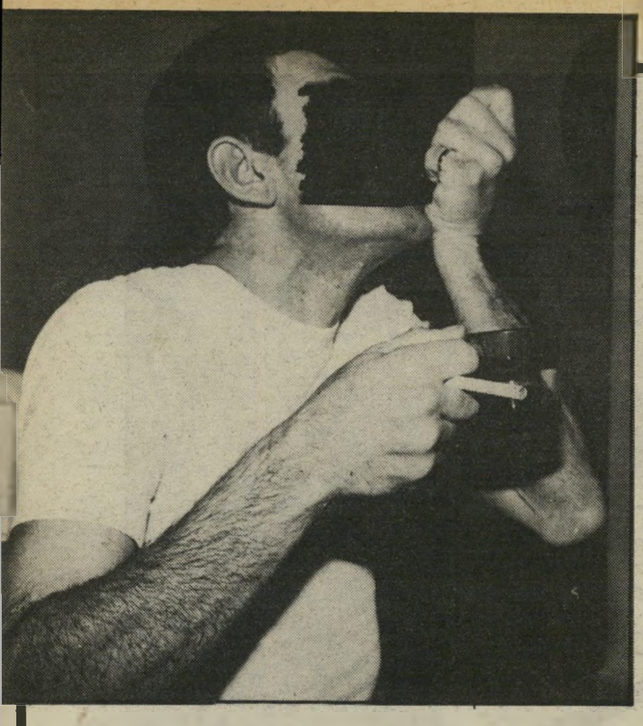

„המישטרה הדיחה אותי לעבירה!"

„אני לא מאמין, זה לא יכול להיות!" קרא שאול ועצם את עיניו. לנגד עיניו עברו בהרף עין ששת החודשים האחרונים, שבהם נהרסו חייו.

לפני חצי שנה היה שאול סוחר בעל חנות ליד שוק־הכרמל, היתה לו אשה יפה ושני ילדים חמודים. תוך חצי שנה הפך שאול לנרקומן, הפסיד את חנותו, ירד מנכסיו ואיבד את אשתו וילדיו. אבל הקש האחרון, ששבר אותו לגמרי, היה הגילוי שהתגלה לו בתחנת־המישטרה: חברו הטוב, יהודה בר, הוא אשר גרם לכל אלה. התברר לו כי בר הוא סוכן מישטרתי סמוי, שגרם לו פעם, מייד אחרי שסיים שירות צבאי, נעצר שאול במסיבה כשבכיסו תחיכת חשיש. הוא נידון אז למאסר על־תנאי ולקנס. זה הספיק לו, הוא לא רצה להסתבך עם החוק, בעיקר ששתה היתה מזהירה אותו תמיד מפני הסמים.

בנימוס רב אמר ליהודה, כי הוא מצטער מאוד שאיננו יכול לעזור לו, אבל בתור חבר ותיק הציע ליהודה לשכוח מהסם.

יומיים אחר־כך חזר יהודה לחנות. הפעם היו עיניו מבריקות, ידיו רעדו ואפו ולג. „שאול," הוא אמר, „למען הידידות הוותיקה בינינו, אתה חייב להידרדר לסמים, ואחר־כך הסגיר אותו לידי המישטרה כחשוד בסחר־בסמים.

שאול למד עם יהודה בבית־הספר העממי. הם גדלו באותה שכונת־עוני והיו מיודדים. אבל הוריו של יהודה עזבו את השכונה, ובמשך שנים רבות לא התראו השניים. יום אחד, לפני כחצי שנה, נכנס יהודה לחנותו של שאול וביקש לקנות משהו. שיחה קצרה הזכירה לשניים את היכרותם הוותיקה והם שוחחו בידידות.

יהודה חזר לחנות אחרי שבוע ומשך את חברו לשיחת נפש. „תראה מה שקרה לי כשהייתי בחוץ־לארץ," סיפר יהודה לבעל־החנות. „עברתי שם עם כמה חברים, שהיו מביאים למסיבות קוקאין ומריחואנה, וזה מצא חן בעיניי. הייתי לוקח קצת בכל פעם והתרגלתי לזה. אבל מאז שחזרתי ארצה לא הצלחתי להשיג שום דבר. קצת חשיש פה ושם, אבל לא קוקאין ולא הרואין. אני מרגיש שאני ממש חולה, אני זקוק לקצת לבן, אולי אתה יודע איפה אפשר להשיג?"

קטע ממיכתב של מודח

השופטים סולדים, אבל המודח נושא באחריות פלילית

„תסניף קצת!"

שאול ידע היכן אפשר להשיג חומר. היו כל מיני טיפוסים בשוק שתמיד החזיקו קצת סחורה, בעיקר חשיש. אבל הוא לא רצה להסתבך בענייני סמים.

למצוא לי משהו, אני ממש מת, אתה רואה איך אני נראה?" שאול התבונן בו ואז שלף יהודה חבילת דולארים עבה ואמר: „קח כמה שאתה רוצה, אבל תביא לי משהו!"

שאול לקח בהיסוס את החבילה, שלף שטר של מאה דולר ואמר ליהודה: „בסדר, חכה כאן."

הוא הלך ליוסי הצולע, שתמיד ידע מה הולך, וביקש ממנו לעזור לו להשיג לבן.

בתוך שניות חזר הצולע והביא מנה קטנה של סם. יהודה נראה ממש אדם חדש כאשר ראה את האבקה הלבנה בנייר־הכסף. הוא שפך אותה על ראי־כיס קטן שהיה בכיסו והציע ליהודה: „קח, תסניף קצת, יעשה אותך אדם אחר!" אבל יהודה סירב.

היה זה רק בפעם השלישית, כאשר הביא את הסם ליהודה, שגם שאול התפתה ושאף פס אחד של הרואין. אז כבר היה יהודה חברו הטוב ביותר. הוא היה בא מדי יום במכוניתו הגדולה, מביא איתו תמיד הרבה כסף ומשתף את שאול בכל סודותיו.

בתוך חודש הפך שאול מכור להירואין. הוא הוניח את חנותו, וגם בבית הרגישו שמשהו השתנה אצלו. חנה, אשתו, ניסתה כמה פעמים לשאול מה קרה. „יש אשה אחרת?" היא חקרה אותו, אבל הוא צחק, „איפה יש לי כוח לאשה אחרת, את לא רואה שאני עייף כל הזמן?" אמר לה.

אחרי חודשיים עזבה חנה את הבית עם הילדים וחזרה להוריה. „עד שאתה לא מפסיק עם הסמים, אני לא חוזרת הביתה" אמרה חנה, שלמדה את סודו של בעלה מחבריו. שאול היה הרוס. הוא אהב את חנה ואת הילדים, אבל את כל הבטחותיו היה שוכח ברגע שהגיע יהודה במכוניתו ושלף את צרור הדולארים.

לפעמים כבר לא היה פותח בבוקר את החנות, כי לא יכול לקום. ואחר־כך כבר לא היה כראי לפתוח את החנות, כי הוא היה צריך ללכת לקנות סמים. באחד הימים התברר לו, כי נושים עיקלו את החנות ואת תוכנה ושמו מנעול על הדלת. אבל לשאול כבר לא היה איכפת, כל מה שהיה איכפת לו היה הסם הלבן, ויהודה שיעזר לו להריח את הסם ולהשתקע בו.

זה היה יום הראשון בבוקר כאשר חמו, אביה של חנה, הופיע בביתו של שאול ואמר לו: „חביבי, אני אגמול אותך, לא מפני שאתה שווה את זה, אבל בגלל הילדים שלך, שהם הנכדים שלי!" הוא משך את שאול התשוש בכוח למכוניתו והביא אותו לביתו.

שאול עבר „יסורי־תופת, למרות שהמישפחה דאגה לו לתחליף סם. כאשר עברו שלושה שבועות ללא סמים, הרגיש שאול שהוא יתגבר. הוא הרגיש טוב וחשב שעליו לחזור לשוק ולנסות לשקם את החנות. כדי שלא יילך לשם לבדו, נלווה אליו חמו. הם עשו את הסידורים הנדרשים לפתיחת החנות ולא דיברו עם איש מבאי השוק.

אבל יוסי הצולע ראה את החנות פתוחה ומיהר למסור על כך ליהודה: „ראיתי את שאול בחנות, אני חושב שהוא חזר," סיפר הצולע.

למחרת בבוקר חיכה יהודה לשאול ליד החנות. הוא חיבק אותו ומייד שלף חפיסה קטנה ארוזה בנייר־כסף: „את זה צריך לחגוג!" אמר יהודה. שאול הביט בו כמהופנט והריח מהאבקה. למחרת כבר קנה בעצמו את הסם עבור יהודה. מכאן כבר לא היתה דרך חזרה.

שאול הידרדר והיה לנרקומן מכור לגמרי לסם.

כאשר הגיעו לביתו השוטרים בש־עת לילה מאוחרת, לא הבין בכלל במה מדובר. הם ערכו חיפוש בבית ומצאו חתיכת חשיש, שנשכחה באחת המגי־רות. השוטרים לקחו את החשיש, שמו אזיקים על ידיו של שאול ואמרו לו: „אתה עצור, אתה חשוד בסחר בסמים!"

החבר הכי טוב הפך אותו לנרקומן — ואז התברר לו בתחנת המישטרה שהחבר הוא סוכן סמוי

השופט הזדעזע

רק למחרת, כאשר העמידו את שאול בשורה כדי שייערך מיס־דר־זיהוי והוא ראה לפניו את רמותו של המזהה, נשבר שאול. כאשר יהודה שם את ידו על זרועו של שאול ואמר: „כן, זה האיש, אני מזהה אותו." התפרץ שאול בקללות נוראות וניסה לחנוק את יהודה. „בן זונה! מה עשית לי? אתה, שדידרדת אותי לסמים והפכת אותי לנרקומן, אתה מזהה אותי כע־ריין? אם אני עבריין — אז מה אתה?" השוטרים הפרידו ביניהם ולקחו משם את יהודה.

בתא־המעצר ישב שאול בפינה כמהופנט. הוא לא הבין מה קרה לעולם, מי השתגע, הוא, שעשה טובה ליהודה וקנה לו סם כדי שלא ייכנס לקריו, הוא, שהקריב הכל למען הסם שהכיר לו יהודה — הוא האשם ויהודה הוא השוטר?

כאשר נפגש שאול בבית־המעצר עם סניגורו, סיפר לו את כל הסיפור. „זה לא יתכן?" אמר שאול לסניגור. „אחרי שהוא עשה את כל הדברים האלה, אני הנאשם?" עורך־הדין הסביר לו בסבלנות, כי גם אם תוך בקניית הסם עבור יהודה, עדיין הוא אשם בעבירה של תיווך בעיסקת־סמים. „ייתכן שיתחשבו בסיפור שלך להקלה בעונש," אמר הסניגור.

שאול החליט שלא להודות באש־מה, למרות שהיה ברור לו, כי לתביעה יש ראיות חותכות נגדו.

„כל מה שאני רוצה זה לחקור את יהודה על דוכן־העדים, זה שווה לי את הכל," אמר לעורך־הדין שלו.

ואומנם, השופט היה מוזעזע כאשר שמע את הסיפור. יהודה גילה כי הוא היה סוכן שתול של המישטרה. הוא הצליח לגלות 50 סוחרי־סמים באי־זור שוק־הכרמל, ואת כולם הסגיר למישטרה.

הוא הודה כי את הקשר לעולם הסמים השיג דרך שאול, שאותו הכיר כידיד־נעורים. „אבל אחרת לא הייתי יכול להגיע לסוחרי־הסמים. צריך בהתחלה מישהו שיש להם אמון אליו, כדי שימכרו לך בלי בעיות," הסביר לשופט. „אז ניצלתי את הקשר שלי עם יהודה וכך חיסלנו את סוחרי־הסמים שליד השוק."

השופט ראה ושמע גם את אשתו של שאול ואת חמו, שסיפרו על סאת־הייסורים שעברו כדי לגמול את שאול, וכיצד פיתה אותו יהודה מחדש, אחרי יום אחד בחנות.

אחרי שהשופט הרשיע את שאול ב־20 עיסקות־התיווך שבהן נאשם, החליט, כי לא זה המקום להחמיר בעונש. הוא גזר על שאול שנתיים מאסר על־תנאי ושלושה חודשים

(המשך בעמוד 36)

מדור להבדרת זכויותיו המישפטיות של האזרח. אין המדור מתיימר לתת ייעוץ מישפטי ספציפי, ובכל מיקרה ייתכן שזני בגלל הבדלים בעובדות, או בסירוש שאפשר לתת לעובדות.

תדריך

1. **בישראל נפסק כי אדם העובר עבירה, אחראי בפלילים, גם אם פותה והודח בידי סוכן מישטרתי.**
2. **נקבע גם כי עדותו של הסוכן המדיח קבילה בבית־המישפט נגד אדם שאותו הוא הדיח לעבירה.**
3. **בית־המישפט יתחשב לגבי העונש במידת המיתוי שהופעלה על הנאשם. אם המיתוי היה גדול, העונש יהיה קל יותר.**
4. **בית־המישפט העליון הביע את מורת־רוחו ושאט־נפשו משיטת הפעולה של סוכנים־מדיחים. אולם בגלל צוק העיתים וריבוי העבירות, לא פסל את השיטה הזאת.**
5. **באנגליה נוקטים בתי־המישפט עמדה דומה לזו שבארץ, ואילו בארצות־הברית ניתן במיקרים מסויימים לזכות נאשם שהודח על־ידי סוכנים סמויים.**